

NOMINERET

BYPLANPRISEN 2018

Prisen uddeles hvert år for planlægning, der er udtryk for nytænkning. Prisen er indstiftet af Dansk Byplanlaboratorium og Akademisk Arkitektforening – og vinderen afsløres på årets Byplanmøde d. 4. oktober i Hjørring.

Der er virkelig gang i nytænkning og strategisk planlægning i de Danske Kommuner. Derfor har det været svært for juryen at vælge. Men der er alligevel tre projekter, der har skilt sig ud. De er stærke på deres helhjertede aktørinddragelse og koblingen mellem fysiske tiltag og sociale, klimamæssige og økonomiske indsatser.

Hvem sidder i juryen?

- **Lisbeth Nørskov Poulsen** og **Mads Rue**, udpeget af Akademisk Arkitektforening.
- **Jes Møller** og **Marie Stender**, udpeget af Dansk Byplanlaboratorium.
- **Peer Frank**, udpeget af Foreningen af Byplanlæggere.

Hvem har fået prisen de sidste 3 år?

- **2017 Viborg Kommune** for Viborg Baneby.
- **2016 Aalborg Kommune** for udvikling af havnefronten.
- **2015 Hjørring Kommune** for strategisk tilpasning og investering.

Fredensborg Kommune

Foto: Carsten Ingemann

Klimatilpasning med merværdi

- samlet løft til forstaden

Kommunen som facilitator

Fredensborg Kommune nomineres til Byplanprisen for at planlægge helhedsorienteret i Kokkedal. Nedslidte forstadsområder og oversvømmelsestruede byområder er to af de største udfordringer som Dansk Byplanlægning står overfor. I Kokkedal er de to udfordringer blevet håndteret under et og de sociale indsatser er sammentænkt med de fysiske. Kommunen påtog sig rollen som facilitator i et netværk af bygherrer, myndigheder og fonde og 8 uafhængige aktører udviklede en fælles vision og forpligtede sig til at realisere den gennem et stort fælles anlægsprojekt. Det er lykkedes at koble investeringerne på tværs i et forstadsområde med 3.000 indbyggere.

Sammenhæng på tværs

De vigtigste dokumenter er et visionsdokument, en helhedsplan og en arkitektkonkurrence. Resultatet af klimatilpasningsprojektet i Kokkedal er et stort samlet løft af en forstad, der før var fragmenteret, fysisk nedslidt og truet af oversvømmelser. De fleste midler er investeret i grænsefladerne mellem før adskilte dele af byen, områdets institutioner er blevet lukket op mod byen og der er skabt helt nye byrum. Landskabsbearbejdningen er gennemført på en måde der både sikrer klimatilpasning og tryghed. Området er lukket op, stierne er ført gennem skolen og der er fjernet beplantning.

Eksperimentarium

Juryen fremhæver klimatilpasningen i Kokkedal som et mønstereksempel på proaktiv planlægning. Alle kommuner kan blive bedre til at stille spørgsmålet om mulig koordinering og merværdi. Samtidig betyder skalaen af projektet og det høje arkitektoniske niveau at man på stedet kan se og opleve en lang række konkrete løsninger for sammenbinding af byområder og klimatilpasning i byrummet.

NOMINERET

Esbjerg Kommune

Foto: Esbjerg Kommune

Sammenhæng mellem by og havn

- bytransformation i stor skala

Nye storbykvaliteter

Esbjerg Kommune nomineres for sin udvikling af Esbjerg by. Siden kommunesammenlægningen har strategien været klar – og nu folder byen sit potentiale ud. Bymidten fortættes med markante byggerier, bymiljøet styrkes med ny forbindelsesruter, aktivitetszoner og opholdsrum. Gade- og byrum tilpasses af forskønnes arkitektonisk så de matcher Esbjergs på en gang moderne og historiske profil, hvorved den muskuløse og robuste by tilføres nye og mere følsomme og bløde værdier.

Adgang til havnen

En af de største udfordringer har været at få byen til at hænge sammen med en stor og velfungerende havn. En udfordring, som mange havnebyer kan nikke genkendende til. I Esbjerg har man skabt en ny unik stiforbindelse kaldet Landgangen. Landgangens enkle, funktionelle og smukke arkitektur tilfører stedet et sæt af helt nye kvaliteter. Samtidig har Esbjergs hovedgade Kongensgade fået et løft. Kongensgadeområdet, Havnepromenaden og landgangen er nu et samlet attraktivt byområde, som man kan bevæge sig rundt i. Og bylivet blomster.

Byforum og midlertidighed

Juryen fremhæver det lange seje træk og plankulturen. Alle projekter bygger på overordnede strategier Esbjergs Byplan. For at opnå de ønskede forandringer er der oftest et tæt samarbejde med private aktører i Esbjerg Byforum, der har eksisteret siden 1995. Det har deltagere fra erhvervslivet, borgere, organisationer samt repræsentanter fra politiske udvalg og administrationen. Endelig er det værd at notere sig brugen af midlertidighed som metode. Alle forbedringer i Esbjergs havnenære byområde bygger på et meget stort forsøg – herunder opførelsen af en midlertidig bro der i 2010 viste muligheder og barrierer for Landgangen.

Vejle Kommune

NOMINERET

Foto: Vejle Kommune

Ny skyline med blikfang

- oplevelsesrigt byområde ved vandet

Bybranding der virker

Vejle kommune nomineres for planlægning af Fjordbyen, der er en ny blandet bydel med boliger, domiciler, lystbådehavn, erhvervshavn og et væld af klubaktiviteter. Den første plan, der blev godkendt i 2004 anslog arbejdsdelingen mellem by, foreninger og erhvervshavn og dannede grundlag for forhandlinger om jordfordeling. En afgørende del af udviklingen er sket på arealer benyttet af maritime klubber. Derfor har der været et løbende og frugtbart samarbejde med netop dem. Hele planen har forudsat et omfattende samarbejde på tværs af gængse grænser.

Arkitektur og kunst der fanger øjet

Det samlede visionsoplæg og masterplanen for området er realiseret med et fast blik for Vejles styrker, herunder en bevidst arkitekturpolitik. Resultatet af de mange planer er en ny skyline. Man sertydeligt forandringen med Bølgen som et af de markante byggerier. Det nyeste skud på stammen er Kirk kapitalens nye domicil i fjorden skabt af Olafur Eliasson. Det hedder Fjordenhus, ligger på en ø, og er allerede nu et attraktivt besøgsmaal og et kunstværk i sig selv. En af farene ved at udvikle havnearealer er klimaforandringer og havstandsstigninger. Derfor er der igangsat et klimaprojekt i Fjordbyen. Vejle Kommune arbejder på en løsning af områdets udfordringer med vandet – fra oven, fra fjorden og fra Vejle å.

Innovationskraft og arkitekturpolitik

Juryen fremhæver Vejles innovationskraft og den stærke plankultur, der muliggør projekter ud over det sædvanlige. Mange byer har en arkitekturpolitik, men få bruger den så aktivt som Vejle. I mange år vendte Vejle ryggen mod vandet. I dag har byen vendt sig mod fjorden og er blevet meget mere synlig for alle der passerer.